

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
jutányosan közzétesznek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal

Gromon-uteza 2. sz. a.

Wittigschlager K. czégnél

→*←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felölös szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-uteza 2. szám.

Magyar élelmesség.

Egyszerűen mondjuk ki, hogy magyar élelmesség nincsen. Ezt a jellemvonást nem is tartjuk érdemesnek arra, hogy nemzeti karakterünk alkatrésze legyen. A magyar büszke, gavallér, bátor és szókimondó. Puntum. Akire azt mondjuk, hogy élelmes, azt már féleg-meddig lesajnáltuk. Az élelmesség nem erény a mi országunkban és szerencse, hogy ma annyira eljutottunk legalább, hogy élelmesnek lenni már nem szégyen. Hej pedig, aki a magyar ember lelkébe egy ici-pici élelmességet tudna önteni, nagy dolgot cselekedne.

Hízen vannak már nekünk kereskedelmi iskoláink, melyek az üzleti szellemet terjesztik, de azoknak a fiúknak, akik ezt az iskolát járták, még nem nőtt be a fejük lágya s ha benőtt is, hoztak magukkal egy kis szakismeretet, de nem hoztak élelmességet.

A magyar kereskedő csak ott tud megélni, ahol nincs vele szemben konkurrencia. Kint, a világpiacra, minden magyar termék csak prémiumokkal tud boldogulni, még ezerféle támogatásra szorul így is, pedig az összes kiviteli cikkek jóformán specialitások, olyan termékek, melyek csak nálunk teremnek, vagy legalább a magyar minőségük fölülmulja a világpiac összes hasonló termékeinek minőségét. Ha itthon bent, a magunk országában, idegen konkurrenciát talál a magyar kereskedelem, azt sem képes legyűrni, hanem megkapul, kitér, mert nincs benne élelmesség.

Pedig ha valaha szükséges volt, hogy élelmesek legyünk, fokozatosan nagy szükségünk van erre a lesajnált emberi tulajdonságra ez idén. Ez idén pedig éppen azért, mert az üzleti élet minden részében a legkedvezőbb konjunkturák keletkeztek. Az uristen bő terméssel áldotta meg az országot és éppen most, mikor a pénz olcsó, mikor a kamatláb hanyatlása állandó, mikor az arannyal hálálnak a tőzsérek, csak élelmességre volna szükség, hogy az ország gazdasági erőt hosszú

időkre megszilárdítsuk. Mikor szegények vagyunk, hiába akarnánk élelmesek lenni. A nincsetlenség ezt az erőt is semmivé teszi. De ha van mivel, akkor az élelmesség megsokszorozza a valamit és hála Istennek, most volna mivel élelmeskedni.

Egy esztendőre, csak egy rövidke évre, tegyük félre a zsinórokat, a bojtokat és a mi állandó közjogi vitáinkat. Bizzuk rá Széll Kálmánra az ország kormányzatát, bizvást megnyugodhatunk az ő intézkedéseiben, ezerszer megmutatta már, hogy érti ő maga dolgát, nem szorul a malom alatti politikások tanácsára. Azt a sok időt, melyet mindközönségesen a nagy politikára szoktunk elpocsékolni, használja föl ez idén mindenki a maga foglalkozásában, a maga szakmájában arra, hogy fejleszse, növelje ipari, kereskedelmi, vagy gazdasági jövedelmeit.

Nagy, nehéz és erős munkát kell végeznünk ebben az esztendőben. A munka ezuttal siker nélkül nem maradhat. Aki fölhasználja az időt, aki jó helyen kutakodik, megtalálja a munkája hasznát, eredményét. Dolgozni kell, mert van mit, van miért. Könnyű kérésre ne számítson senki, mert nem igaz ám az, hogy tétlenséggel, lesipuskássággal is lehet haladni a gazdasági élet mezőin.

Az 1902—1903-ik üzleti év zárómérlege tiz esztendőre szóló hatása lesz. Ha kihasználjuk ügyesen, okosan és élelmességgel, akkor a mérleg jó eredményét élvezhetjük tiz évig, ha elmulasztjuk használni, akkor a mérleg siralmai szakadnak a ránk következő évtized nyakába.

A német gazdák véleménye az volt a mi viszonyainkról, hogy: mikor jó esztendő van Magyarországon, egyszerre mindent megessznek, megisznak a magyarok. Azután tiz esztendeig sirnak, jajgatnak a rossz termés miatt. Biz ebben lehet is valami kis igazság. Nem az, hogy mindent megesszünk, hanem az inkább, hogy nem gondolunk a másik esztendőre akkor, mikor gondolni kéne.

Nincs élelmesség bennünk. Mások, akik élelmesebbek, elszedik az epret a tányérunkról. Mig tele van a tányér, nem törődünk a jövővénnyel. Hadd szemtelenkedjék, ha kedve telik ebben, hiszen van itt elég. Mikor aztán fogy a magunké, akkor meg jószántunkból is odaadjuk. Hadd vigye, mit ér már ez a kevés, boldoguljon vele, ha tud.

Nos, tehát ez egyszer, ebben az egy évben, ne hódoljunk az ősi szokásnak. Ha már nem szemtelenkedünk is oda a mások tányérja mellé, a magunkéra legyen gondunk legalább. Ha élelmesek lenni nem tudunk, legyünk takarékosak, ne legyünk ebben az egy évben gavallérok. Ha meg tudjuk állni csak egy évig, hogy annak az ősi erénynek nem hódolunk, ha csak egy évig most nem leszünk büszkéek és nem adunk mindent oda a szokimondás dicsőségeért, akkor a ránk következő években már módunkban lesz a gavalléroskodás, megint kényeskedhetünk, ha jól esik és annyi sárga-fekete zsinórt tehetünk maglyára, amennyi jól esik.

P. L.

Felhívás

délmagyarország nagyérdemű hazafias közönségéhez.

Versecz városában 1902. évi aug. hó 15-től szept. hó 15-éig

helyi és járási ipar- és mezőgazdasági kiállítás lesz.

Hazafias üdvözléssel hívjuk fel Délmagyarország lelkes közönségének figyelmét, érdeklődését és jóindulatát a kiállítás iránt.

E kiállításon gyűjtöttük össze mindazt, a mit Versecz városának és a verseczi járásnak buzgó iparosai, gazdái és kereskedői fáradsággal, szorgalommal és egy szebb jövőben vetett hittel és reménységgel produkáltak.

A hazai ipar- és hazai gazdasági termékek érvényesülésének nemos harca ez, a melyben vetélkedve vesznek részt dévidékünk iparosai, gazdái és összes polgárai, valamennyren a közjóért és a polgárság jobb boldogulása érdekében, a hazaszeretet nevében.

A midőn az egész Délmagyarország hazafias közönségét kiállításunk pártolására, annak tömeges

TÁRCZA

Egyből kettő.

Irta Klier Jenő.

Lovaséknál nagy sürgés-forgás volt, hogy is ne lett volna, mikor ma ülök eljegyzését a legnagyobb lánynak, a város legelőkelőbb családjának egyik tagjával. Tehát kézfogóra készültek.

Lovas Alice az igazat megvallva nem szeretne leendő jegyesét. Szíve már régóta másé volt, a fiatal erdészé. Nagyon imádta az erdőt és csak ott szeretett volna lakni; ott a hol madárdal kelti fel és este fülemile csattogás altatja el; a hol a vadvirágos tisztáson fűgér őzikék kergetődznek és a hol a kristály-forráshoz nagy agancsú szarvasok jönnek szomjúságukat csillapítani. Talán nem is annyira magáért szeretne őt, hanem azért az erdőért, a hová a minap helyezték. Kovács Laczi a völgyény jelölt sem igen szeretne Alicet, hanem inkább a húgát, Blankát.

Alice még kora délután lement a kertbe, mely történetesen összeért az erdőszélvel. Ő, az erdész, átugrta az alacsony palánkot és együtt voltak. A lugasban vonultak meg és arról tanácskoztak, hogy miként akadályozhatnák meg a kézfogót. Az erdész azzal vigasztalta Alicet: „Kézfogó még nem esküvő”, de hiába való volt minden vigasztalás, a lány csak sirt, keservesen sirt.

Bennt már terítették s a mamának fel is tűnt távolléte, de ő azt gondolta, hogy a városban bevásárlásokat eszközöl, azért nem kereste.

Megérkezett Kovács László úr is. A konyhából, hol a mamának tiszteletét tette, szobáról szobára ment, de mátkáját sehohsem találta. Leült azután a szalon egyik károsszékebe, elővette a képeskártya albumot és unalmában számlálgatni kezdte, hogy

hányát küldött ő. Azokat a szellemességeket is elolvasta, a miket ráírt. Egészen belemélyedt és nem vette észre, hogy Blanka őt az ajtóból szemléli. Végre feltekintett.

— Van szerencsém kis sógorasszonyom, moudta meglepetve.

— Ohó, meg nem vagyok az, talán nem is leszek.

— Akkor hát sógorom jelöltöm.

— Az már más.

— Blanka kezdte szomorúan Laczi, kérdeznék én magától valamit, de igérje meg, hogy őszintén fog válaszolni.

— Ezt igazán sértésnek venném mástól. Mikor nem szoktam én őszinte lenni? Nem mindig az voltam?

— Jó, jó, nem akartam én sértetgetni. Úgy-e Alice engem nem szeret?

— Jaj, szegény fiú maga csak most veszi észre. Ilyen rövidlátónak még sem tartottam volna.

— Aztán mondja meg édes Blanka nagysád, szerett maga engem?

— Hogyne. „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat” mondja a szentírás. Én mindig jó lány voltam s követni szoktam a szentírás szavait.

— Látszik, hogy apáczák nevelték. Én másképp értem. Úgy nem?

— A hogy vesszük.

— Hol van Alice, kérdezte hirtelen.

— Nem mondom meg, de mégis fűzte tova szavait. Egész biztosan nem tudom megmondani, de több, mint bizonyos, hogy ott gubbaszt a lugasban az ő kedves erdőszélvel, mint rendszeren szokta tenni egy idő óta.

— Egyet mondok, kettő lesz belőle, moudta Laczi a lány szemébe nézve.

— Halljuk, mosolygott Blanka.

— Mit szólna hozzá, ha én azt moudanám, hogy én magát szeretem és nem Alicet és magát veszem feleségül. Feleljen, de hamarosan.

Blanka fülig elpirult és szép arcját fehér kezébe temette, csak két ujját közt hagyott egy kis nyílást, melyen köröztül ragyogó, fekete szemével. Laczi nézte.

— Hallgatás néha beleegyezés, moudta Laczi neki tüzesedve. No, feleljen gyorsan, nem érek rá várni.

Blanka megint csak hallgatott.

— Tehát igen, kiálltott fel Laczi, odangrott s megölelte. Blanka nem is nagyon szabadkozott, de aztán kibontakozva karjaiból lassan a fölébe sügta.

— Engedjen el, Laczi, aztán menjünk le a kertbe és mondjuk meg azoknak a szegény filisztereknek, hogy egymáséi lehetnek.

Laczi karját kínálta, Blanka elfogadta s felkapva hosszú szoknyáját, gyorsan kisurrantak a szabából s a mama tekintetét elkerülve lesiettek a kertbe. Ott találták őket keserű szomorúságban, mindketten sirákoztak, mert közelegni érezték az órát, mikor elválasztják őket egymástól, talán örökre. Nem vették észre azokat, hogy odajöttek, csak mikor Blanka pajkosan megszólt, emelték fel szomorú gondolatokkal telt fejüket.

— Kovács László és menyasszonya.

— Lehetséges ez? kérdezte szemét megtörölve Alice. Akkor mi is egymáséi lehetünk, az erdőszet mutatott.

— Természetesen, hagyta helyben Laczi.

A szomorúak vigak lettek. A kis lugasban négyen nem győzték eléggé dicsérni és magasztalni boldogságukat. A boldog nem számlálja perceit, régi lélektani igazság. Gyorsan múlt az idő. A vendégek lassan gyülekeztek, már találtak volna is, de az ünnepek sehohsem voltak. Természetesen Blankát sem lették sehoh.

látogatására kérjük fel, tesszük ezt abban a biztos reményben, hogy kérelmünk élénk visszhangra fog találni.

Meg vagyunk győződve arról, hogy közönségünk mérlegelni fogja a kiállítás nagy fontosságát és gazdasági érdekeit, a melyek egyaránt kihatnak az egész délvidékre, mert jelentik a hazai ipar fellendítését és a magyar gazdasági érdekek érvényesülését!

Pártoljuk és látogassuk tehát minél nagyobb számban a verseczi ipar- és mezőgazdasági kiállítást!

Sok hasznos látni és tudni valóval gyarapozik ismeretünk és az érdeklődéssel hatalmasan lendítünk a délvidék gazdasági helyzetén.

Ugyancsak hazafias bizalommal fordulunk Dél-magyarország egész jegyzői és tanítói karához, egyesületekhez és testületekhez, hogy csoportos kirándulásokat szervezve, hassanak oda, hogy a nagy közönség és a nép tömegesen látogassák meg a kiállítást, a melyen így tanulságokat szerezve, a maga érdekeit előmozdíthatja.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a kiállítás nagy jelentőségű céljait átértve, kérelmünk nem marad kiáltó szózat.

Ismételten kérjük tehát Dél-magyarország lelkes, hazafias közönségének jóindulatát, rokonszenvét és meleg érdeklődését a Versecz városi és versecz-járási ipar- és mezőgazdasági kiállítás iránt, melynek sikerét csak a tisztelt közönség tömeges látogatása biztosíthatja.

A kiállítást augusztus 15-én Láng Lajos m. kir. kereskedelmiügyi miniszter úr Ó Nagyméltósága nyitja meg.

Augusztus 21., 22., 23-án a Dél-magyarországi tanítóegyesület közgyűlést tart.

Szeptember 7-én és 8-án borászati és borkereskedelmi kongresszus lesz.

Augusztus 31-én a temesvári kereskedelmi és iparkamara területére kiterjedő ipartestületi kongresszus tartatik.

Augusztus 24-én a Temes megyei Gazdasági Egyesület 10., szarvasmarha és sertésdíjazást rendez.

Fel tehát a kiállításra!

Pártoljuk a hazai ipart!

Lendítsük fel a hazai gazdasági érdekeket!

A kiállítás végrehajtó bizottsága.

A rendőrség tekintélye.

A „Nagybecskereki Hírlap“ f. évi jun. hó 28-iki számában szomszédvárosunk rendőrségi állapotairól a fentkelt cím alatt vezércikkkel s mivel hogy az itteni állapotokra is nagyrészt alkalmazható — kivonatilag itt közöljük.

Nevezet lap ugyanis a következőket írja:

„A rendőrséget szidni mulhatlan kötelességnek tartják Nagybecskereken. Nincs az a csattanós bont a világon, a mely egy társaságot annyira felvillanyozni tudna, mint az a legrosszabb fajtája is a viccoknak, a mely a rendőrség valamely „báklövéséről“ szól.“

„Igazság szerint így van ez kisebb-nagyobb mértékben másutt is. A fővárost kivéve, talán nincs

Végre Jancsi, a Lovas dynastia hét éves trónörököse, lement őket a kertbe keresni, ott végre megtalálta s felhívta őket, élénk színekkel esztelve, hogy a mama túrelme fonalának vége szakadván, ha nem jönnek rögtön tudják, hogy milyen ékes ne mulasson lesz.

Mikor beértek, az ebédlőbe lépve Laczi bemutatta magát s leendő oldalbordáját a társaságnak.

— Kovács László, megyei aljegyző és menyasszonya Lovas Blanka.

Rögtön utána belépett Alice leendő párjával és még mielőtt az előbbi kifejeletés feletti csodálkozását kifejezhette volna a vendégsereg igyszólt:

— Lovas Alice és vőlegénye Erdey Béla k. erdész

Volt csodálkozás a teremben. Az asszonyok összedugták fejüket és titkolódzva sugdosódtak. A férfiak pedig szem és szájtatva bámulták a belépetteket. Lovas mama mérgesen kiment a konyhába. Lovas papa pedig, hogy a kínos helyzetnek véget vessen feállott, megpödrödvén vastag bajuszát és néhányat krakogva, mint a meggyűlöleten szokott, megszólalt mély bariton hangján.

— Hát Isten neki fakeszt legyen úgy, a hogyan van. Ha szeretik egymást, legyenek egymásé. Így hát egy kézföld helyett kettőt ülünk. Ez csak egy kiadás, ennél fogva több a hozomány — néhány garassal.

Ezután következett a sok fogásos eljegyzési tór. Mikor a vig társaság másnap reggel jó hangulatban széjjelment, a nap már jó magasról lövellte forró sugarait.

Néhány hétre rá olyan lakodalom volt, melyen az egész vármegye előkelősége jelen volt.

is több hely az országban, a hol a rendőrséget azzal a komolysággal vennék körül, a mely feltétlenül szükséges, hogy működése sikeres és célravezető legyen.

„De Nagybecskereken ezeknél is furesőbb a rendőrség helyzete. A városi végrehajtó bizonyára több respektust tud kelteni maga iránt, mint az egész rendőrállomány. Pedig az állam a végrehajtó hatalomból éppen a hatalmat rakta le tulnyomó részben a rendőrség kerébe. És ép ez a hatalom az, amely a rendőrség kezében neveléses játékszerré degradálódik.

„Aki Nagybecskerek város annaleszeit néhány esztendőre visszamenőleg átlapozza, kénytelen bismerni, hogy részben maga a rendőrség járult hozzá ennek a kedvezőtlen helyzetnek a létrehozásához. A rendőrségen valóságos hagyományképen uralkodik a lanyhaság szelleme, aminek következtében sok olyan dolgot néz el, a mi határozottan a rendőrséggel magával éreztetni káros visszhatását. Ennek a reakciónak ma már erősen érezzük legsúlyosabb következményét: a rendőrségnek nincs tekintélye.

„Az a sok körülmény, amelyet a rendőrségnek szem előtt kell tartania, teljesen aláásta azt...“

Ez után a vezércikkkező kifejti, hogy a rendőrség legénység kioktatása ferde alapon nyugszik, azonban ezen állapotot a nagybecskereki publikumot is okozza, a mely maga a legkönyvnyelűbb módon fümigálja a rendőrség intézkedéseit és nevelés tárgyává súlyosztatja hivatalos hatáskörét — és arra a meggyőződésre jutt, hogy Nagybecskereken ázsiai állapotokat ápol ez a gyámolatlan, ügyefogyott legény sereg s tovább így folytatja:

„A rendőrség minden bizonytalanságra való, hogy a polgárok életének és vagyonának biztonsága fölött örökdjék, a rend és köztisztaság követelményeinek eleget tegyen és minden erejével azon buzgólkodjék, hogy a polgárok összessége más boldogabb hazába ne kíváncsozzék a város falai közül. A rendőrség szervezeti fogyatékosai, a diszciplína és iskolázás teljes hiánya hatalmasan sürgetik a reformot a rendőrség belsejében, de hogy hivatásának és rendeltetésének komolyan, és cseztudatosan megfelelhessen, ahhoz első sorban szükséges, hogy maga a közönség is támogassa ebben a munkájában...“ és vezércikkjét a következővel fejezi be:

„A rendőri hatalomnak modern államban nem a brutalitás, hanem a tekintély a varázsa. Ezt a tekintélyt természetesen féltékenyen őrizni, gondosan tovább plántálni kell, de megnyirbálni — legalább is vétkező könyvelés, amely ezzel a mai helyzettel már megis boszulta magát.“

Ezt írja a „Nagybecskereki Hírlap“ az ottani állapotokról! Némi vigasztalásul szolgálhat, hogy nemcsak Pancsován, hanem másutt is a rendőrségi állapotok olyanok, a melyeknek nem kellene lenniük, csak azzal a különbséggel, hogy a mi rendőrségünk nem akarja belátni, hogy ügyefogyott eljárásával, lanyhaságával, nem törődésével és báklövésével ő maga aláássa tekintélyét, amelyre pedig okvetlen szüksége van ha hivatásának és feladatának cseztudatosan megfelelni akar, hanem mindig panaszkodik, hogy felettes, ellenőrzésre hivatott hatóság, a helybeli sajtó, a publikum utbaigazításával, figyelmzetéseivel és panaszával csorbát ejt a tekintélyén.

Városunkban a rendőrségi állapotok kétségbe ejők úgy a személy és vagyonbiztonság, valamint közegészségi, köztisztasági és közrendi tekintetekben.

Bemerkolunk a nagy adattárba és a számtalan eset körül csak egy néhányat említünk fel:

..... A felső városi szérűskertekben Gyukics (Lilyák) Pántát fejszével szétrepesztett fejével halva találták — de a tettest mai napig sem; — a „Fortunához“ címzett vendéglő melletti árokban egy felső városi komuves segédet téglá és kődarabokkal agyonütve találtak — a tettesnek azonban semmi nyoma; a Hada-féle ház melletti szűk utcában a piacra menő nép már reggel 1/5 órakor egy meggyilkolt ember holtteste körül összecsozdult s midőn a legyek már ellepték a hullát, a szomszédokból beszerzett pókróccsal leterítik a hullát, jóval 7 óra után az idejekorán értesített rendőrség is megjelent a „hely színen“ — de a tettest mindeddig kipuhatolnia nem sikerült; a felső városban egy szellért saját házában kikapuja előtt agyonverve találtak — de a tettes a legerélyesebb (?) nyomozás daczára mai napig sincs meg.

A vagyonbiztonság tekintetében épp így vagyunk. Egy búza kereskedőnek magtárába ismeretlen tettesek betörték, a betöréses lopást a rendőrségnél bejelenté — a betörők ismeretlenek maradtak; a betörés azonban rövid időre rá ismétlődik ugyanennél a kereskedőnél, mire ez kijelenti, hogy a rendőrségnek többé be sem jelenti, hanem felfogad egy külön baktort; egy, mint nagy vadász ismeretes úri embernek két értékes kutyáját ellopták, feljelentést tesz a rendőrségnél s közli is kire gyanakszik — oly, választ kapott az ügyeletes rendőrtisztviselőtől, hogy felkéri: ne szóljon senkinek hogy nála járt; Hank Julianna alsó városi özvegy és háztulajdonosnő elmegy a szomszéd faluba nővére temetésére, azalatt ismeretlen tettesek kifeszítik lakása salukátereit és elemelik a sifonérből 63 frtnyi pénzkészletét — a tetteseknek semmi nyomuk; Felb-rohn nyergesnél reggeli 6 — délutáni 8 órai időközben tehát a ppa l behatolnak az utcáról a szellőztetés végett nyitott ablakon keresztül a „vizitszóba“, kiszedik a szekrényből a ruhákat, de midőn a szalonkában a bugyellárisa akadtak, kivették belőle a 105 koronát, a ruhát az ágy alá dobják és — szélnek mennek, a rendőrség pedig erőlyesen nyomoz.

A köztisztasági panaszok csomagját nem is nyitjuk fel — köztudomású dolgok ezek, hasonlóképpen a közegészségügyi panaszok nyáláját is érintetlenül

hagyjuk mostan, mert minden lépten-nyomon közegészség ellenes állapotokra akadunk, melyeket a rendőr, daczára annak hogy naponta 3-4-szer elhalad mellettük vagy nem vesz észre, vagy észrevenni nem akar — vagy p-dig észrevennie nem szabad.

A közrend és közcsend tekintetében éppen úgy vagyunk: ha valaki ideáljának — vagy bárkinek éjjeli zenét akar adni, tartozik névjegyével vagy egy cédulával a városi házában az ügyeletes rendőrtisztnek szándékát bejelenteni, hogy az éjjeli csend bejelentés nélkül ne háborítsassék, de a rendőrtiszt, hogy üres kézzel ne térjen vissza az „ügyeletes“ elé, tapintatosan felszed egy hazafelé ballago mámorost és kézzel foghatólag úti belé a közrendi szabályokat oly annyira, hogy az illető segítségért kiáltva ékítelen lármát csap, s az alvó lakosságot nyugalmából felveri és ha egyik-másik az álmukból felverték közül kérdezi hogy mi az? a szenthermandad emberei azt válaszolják, látja uram, nem vagyunk képesek ezt az embert megnyugtatni... nem hallgatsz el — puff, puff!! A másik rendőr megint feleségét megfenyíteni akárván — de ez már belső családi ügy, — utána szalad, és a szomszédos ház kapubejáratában utóleri és korán reggel óriási lármá mellett szintén kézzel foghatólag magmutatja neki, hogy ki az úr a házban.

A gyilkolókat és tolvajokat kell kipuhatolni s legalább egy-két esetben, brutalitás nélkül a rendet és csendet kell csinálni, a köztisztaság és közegészség emelését cseztudatosan kell elősegíteni — ez emeli majd a rendőrség tekintélyét, de nem a város széles utcáiban legelő libáknak a behajtása, vagy a „dodolá“-t képviselő cigány gyerekeknek a bekísérése, ez csak nevelésessé teszi a rendőrség működését.

Itt csak nagyjában felsoroltunk a legutóbbi időben történeteket és csak hírlapírói kötelességünket véltünk teljesíteni, hogy azonban nem tultozunk, tanubizonságot tesz az 1901. évi augusztus hó 14. én tartott közigazgatási bizottságban a polgármesteri jelentés tárgyalása alkalmával hozott határozat, mely így hangzik:

„Ezen tárggyal kapcsolatban dr. Marjanovics Pal biz. tag jelemli, hogy Pancsován a rendőrséggel alig van valaki megelégedve s mindenki visszakívánja a Ruttner aerját. Ő nem is tudja, nem is kutatja, hogy hol van a baj, de látja, tapasztalja úgy ő, mint sokan mások, hogy a rendőrök nem úgy bánnak a város békés polgáraival a mint kellene, a legtöbb esetben durvák, gorbak azokkal, a kik hozzájuk fordulnak valami utbaigazításért.

„Miért is arra kéri a város polgármesterét, hogy lehetőleg olyan rendőröket alkalmazzon, a kik az általános kívánalmaknak megfelelnek.

„Dr. Karattúr Arthur színtén hozzá járul az előb mondottakhoz, de ő abban látja a legnagyobb bajt, hogy nem iskolázzák és nem képezik ki kellően a rendőröket, miért is szintén arra kéri a város polgármesterét, hasson oda, hogy a rendőrség legénység kiképzésben és oktatásban részesüljön.

„Graff J. Pál és May Mark biz. tagok olyan a k találják a városi rendőrséget, hogy arról még beszélni is neveléses. S különösen hangsúlyozzák, hogy Ruttner idejében, mikor sokkal kisebb volt a rendőrség létszáma, ha sonlithatlanul képzettebb és jobb volt s feladatának sokkal inkább megfelelt mint jelenleg.

„Elnöklő polgármester a maga részéről készségesen megígéri, hogy a mit tehet, saját hatáskörében meglesz...“

Ime így áll a dolog s ennek következtében mi is a nagybecskereki kollégákkal azt mondhatjuk, hogy a rendőrségnél a z s i a i állapotok vannak, a mit természetesen is találunk, mivel a rendőrfőkapitány egy pár év előtt — a mint a helyi lapok annak idején közölték, Konstantinápolyba és Kis Ázsiába tanulmányutra ment; minthogy azonban értesüléstünk szerint a főkapitány úr most francziánul tanul, elvárhatjuk tőle, hogy rendőrségünknek most már modern szervezetet ad s meglehet győződve, hogy ez esetben egy a közönség valamint a helyi sajtó részéről is osztatlan támogatásban fog részesülni.

a+β.

H I R E K.

— Személyi hír. Városunk főispánja, bajsai Zákó Milán a múlt héten visszaérkezett s a keddi közigazgatási bizottsági ülés után Verseczre utazik az ottani kiállítás megnyitásához.

— Pancsova a verseczi kiállításon. A verseczi ipar- és mezőgazdasági kiállítás pénteken aug. 15-én történő megnyitása alkalmával városunkat a polgármester vagy helyettese, Bogdánov János, Jovanovics Sándor tanácsnokok és dr. Karattúr Arthur v. tiszt. főügyész fogja képviselni.

— Szabadságon. Szabó János városi főjegyző aug. 15-én két heti szabadságra megy. — Lestyan-szky János főkapitány szombaton újabb szabadságra ment.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Surányi Károly főgimnáziumi tanárt a pancsovai főgimnáziumhoz, Jahn Ida okl. polgáriskolai tanítónőt a dolovai áll. el. népiskolához kinevezte.

A nagybecskereki iparkiallítás. Az augusztus 10-én megnyitott nagybecskereki helyi iparkiallítás elrendezési munkálatai befejezést nyertek. A kiállításon valamennyi iparág képviselve lesz. Különösen érdekesek lesznek a butoripar produktumai, a lakás berendezések és a műipari régiségek keretében

egy Mária Terézia-korabeli ampir és egy nagybecskereki polgári szoba a múlt század el-jéről való nagybecskereki butorokkal. A kiállítás augusztus hó 10-én délelőtt 10 órakor nyitja meg dr. D. Ilmanics Lajos alispán; előzőleg szent mise lesz a nagybecskereki plébánia templomban. Ugy a fővárosból, mint a vidékről számos érdeklődő jelentette be eddig látogatását.

— **Ülés a városházán.** A város közigazgatási bizottsága kedden, augusztus hó 12-én tarja rendes havi ülését.

— **Magyar név.** Piranszky József törvényszéki írnok Puzsai-ra magyarosította a nevét.

— **Utadóalap költségvetés.** A városi számvétség összeállította az utadóalap 1903. és 1904. évek költségvetésait. Az 1903. évi költségvetésben a bevétel 45893 kor. 50 fill. a kiadás 44655 kor. 66 fillérel van előirányozva; 1904. ben 42944 kor. 80 fill. bevétel és 41580 kor. 66 fill. kiadás van kitüntetve. A költségvetéseket a közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén fogja tárgyalni.

— **Zárlat.** A belügyminiszter táviratilag zárlatot rendelt el Pancsovára és vidékére. Ennek folytán semiféle sertést Ausztriába kivinni nem lehet. A zárlat oka az, hogy Mramorákból útnak indított hizott sertések között kitért a sertésvész.

— **Elbocsájtott magyar állampolgár.** Dr. Hadia György városunk szülötte, lesováci (szerbiai) orvos a magyar állampolgárság kötelekéből elbocsájtott.

— **Komp-vizsgálat.** Rakicsics Sándor alkapitány és Matics Milivoj segédmérnök a múlt csütörtökön megvizsgálták a Temesen közlekedő komp és csónak hordképességét és állapotát és mindent megfelelőnek találtak.

— **Békcsoi vizsgálat.** A városban közlekedő békcsoi külseje ellen felmerült panaszok folytán maga Lestyánszky János főkapitány vizsgálta meg ismételtén a váratlanul a békcsoi állomásokon álló fiakereket, és többet a forgalomból kitiltott, mert a tisztaság követelményeinek nem feleltek meg. Ezen helyes eljárásnak köszönhető, hogy utóbbi napokban a mi fiakkereink majdnem fénylenek a tisztaságtól. Ez is annak a jele, hogy csak akarni kell, és minden megy.

— **Hirtelen halál.** Raczkov Mária pénteken látogatába ment egy ismerőséhez a Mercy utcában. Alig néhány percznyi beszélgetés után rosszul lett s néhány pillanat múlva halva terült el. Agyhüdes vett végt a 42 éves asszony életének.

— **Jelentkezett.** A magáról megfeledezett levélhordó, Rittchen Bálint, ki egy magánféltől neki átadott 200 koronát elmulatta, négy napi bolyongás után jelentkezett. A rendőrség átkísérte a vizsgáló bírőhoz. A posta szolgálatából már elbocsájtottnál még 60 korona készpénz volt.

— **Ablakmászó tolvaj.** Csütörtökön délelőtt nagy csődület okozott egy vakmerő tolvaj a Sztancics utcában. Világos nappal bemászott a Láng-féle ház nyitott utcaablakán és kezdte gyűjteni a szobában levő dolgokat. Egy házbeli kis leány véletlenül a szobába ment, mire a megzavart jó madár egy pár cipő és egy himzett asztalterítő kíséretében az ablakon át kerekelt oltott. A lármára összecsozódtak az utca lakosai és üldözöbe vették a szökevényt. A Király utcában egy szembe jövő hentes lefűlelte, mire a rendőrség partfogásába vette. Itt kezdetben Wibik János újvidéki illetőségűnek mondotta magát, később azonban bevallotta, hogy Milenkovic Bozsidár a neve és a vályevoi (szerbiai) katonai börtönből megugrott fegyencz és hogy két napja van Pancsován. A vizsgálat tovább folyik.

— **Katonai szökevények.** Szinte állandó rovatot lehetne nyitni a szerbiai katonaszökevényekről. A héten ismét kettő jelentkezett teljes felszerelésben a rendőrségnél. Danilovic Csedomir őrmester és Vucskovic Bozsidár közlegény unták meg a zsold nélküli szerbiai szolgálatot.

— **A gőzöpkézelt és gőzkazánfűtők vizsgálata** a Temesvárot szervezett bizottság által 1902. évi aug. hó 23-án reggel 8 órakor kezdve a m. kir. államvasutak műhely épületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen bélyegzett s felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhez Temesvár (Józsefváros Hunyady-út 17. sz.) czimezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **Mikor szabad Szerbiába menni.** A belügyminiszter értesítette a város törvényhatóságát, hogy a vámegegyezmény értelmében Szerbia területére — a rendes vasuti és hajózási menetek kivételével — csak is a napfelkeltétől annak lenyugvásáig szabad átlépni.

— **Szoknya-hős.** Egy kiváló eleganciával öltözött dáma keltett feltűnést csütörtökön este a Sztarcsovi uton. Szokatlan viselkedésével még a mi rendőrségünk figyelmét is felkeltötte és miután teljesen ismeretlen volt és a felső városban napok óta szoknyás tolvajokról meséltek a rendőrségre kísérték és igazolásra hívták fel. Itt kislát, hogy a nyulának mutató dáma egy jókedvű 17 éves kereskedő segéd, ki a napi teendőiben felhevült testét bő női ruhában akarta szellőztetni. Azt hiszik, hogy elment a kedve farsangi tréfától a kanikulában.

— **A magyar birodalom népesedése.** A m. kir. központi statisztikai hivatal „Havi közlemények” most megjelent július havi füzetéből veszszük június hó népesedéséről a következő érdekes és tanulságos adatokat. A magyar honra országaiban élve született 58.029 gyermek, halva 1192. Hét évnél fiatalabb korban 19.723-an, hét évnél idősebb korban 11.816-an haltak, úgy hogy a halálozások összes száma 39.539, a népesség természetes szaporodása

tehát 18.490. — A születések aránya június hóban legmagasabb volt a Tisza balpartján, a legalacsonyabb pedig a Tisza Maros szögén. A megyék közül Ugocea vármegyéé az első, míg az utolsó helyre Háromszék vármegye került, Városi törvényhatóságaink közül a születések számaránya tekintében Selmecz és Belabánya áll az első helyen, az utolsó Temesvár. A halandóság legnagyobb volt a Tisza balpartján, legkisebb a Tisza-Maros szögén. Az egyes megyék közül Udvarhely vármegye mutatja a legkedvezőtlenebb, Győr vármegye a legkedvezőbb arányszámot. Városi törvényhatóságaink közül aránylag a legkevesebb haláleset Budapest székesfővárosban történt, a legtöbb Kolozsváron. A szaporodás legnagyobb volt a Tisza balpartján, a legkisebb a királyhágóntúli részeken. A megyék közül Szolnok-Doboka, a városok közül Selmecz és Belabánya szaporodott legjobban. Brassó, Csik és Háromszék vármegyében, továbbá Pécs, Szatmár-Németi, Arad, Temesvár, Pancsova, Kolozsvár és Marosvásárhely törvényhatósági jogú városban a halálozások száma felülmúlta a születéseket.

— **Dohányzó szakasz.** A magyar államvasutak vonalain a szivarozó ur nem egyszer zavarba jön a főlzállás idején. Mikor ugyanis az első fülkébe be akar szállani, azt látja, hogy az szolgálati szakasz és üres. Ha a második fülkébe néz be, akkor azt olvassa a tábláról, hogy az nem dohányzó szakasz. A harmadikba pedig már be se kukkant, mert az női szakasz. Így azután — mivel a többi fülke erősen meg van szállva — a folyosón húzza meg magát és ál va szivarozik, mert nincs számára hely. Egyébként a nem dohányzó szakasz legtöbb esetben üres, vagy pedig olyan ur ül benne jól bezárkózva, a kit hamarosan meg se látja a dohányfüsttől. A vasut igazgatósága már be is látta, hogy az ilyen nem dohányzóknak való szakaszok a közönség kényelmét hátráltatják, mert rendszerint nincsenek kellően elfoglalva s a többi fülkét teszik tulzsfoltá. Elhatározta tehát, hogy az ő vonalain a nem dohányzó számára ezentul nem tart fenn külön helyeket s így a nem dohányzóknak nem fognak kényelmesen utazni, mint azok, a kik pipáznak, vagy szivaroznak. Beáll tehát az a helyzet, a mikor a magyar államvasutakon utazó másodosztályú utasoknak föltétlenül tünni kell a szivarfüstöt, bizonyosságul annak, hogy a dohány meghódította az egész világot hajóstól, vasutastól együtt.

— **Üdülőlhely a háztetőn.** Newyorkban egy odaváló orvos, Rorthrup doktor nagy mozgalmat indított meg a háztetők kihasználására az ember egészsége érdekében. Anyai bizonyos, hogy a forgalmas nagyvárosokban a levegő odafünt sokkal tisztább, mert az utca fölvért porából mégis kevesebb jut a magasságba. Ki kell tehát ezt a körülményt használni azok javára, a kik nem mehetnek el a várostól a havasok közé, tiszta s pormentes levegőt szívni. Ez az igazság ösztökélte Rorthrup doktort, hogy mozgalmat indítson a háztetőkön létesítendő magaslati üdülőlhelyek érdekében. Amerikában ez az idea annál praktikusabb, mert a sok 20—25 emeletes ház teteje már csakugyan magaslat számba mehet, a fölvért por háromszor is elfáradhat, míg odáig fölére; de az amerikai doktor európai példákra is hivatkozhatik, a hol nincsenek a felhőket verő házak. Rómában és Berlinben is egész csomó ház van, a melynek lapos teteje kedves pihenőllyül szolgál a lakóknak. Egész kert van odafünt a háztetőn és van sátor is, a melybe napfény és eső elő be lehet húzódni. A doktor ideája nagy visszhangra talált, a newyorki lapok sokat írnak és az amerikanusok nemsokára alkalmasint — a háztetőre járnak nyaralni. A doktor most egy háztetőn berendezendő szanatóriumot tervez.

— **Verekedő pásztorok.** A rétbén legelő nyájak pásztorai pénteken délután kutyáik miatt összeveszttek. A szóbeli argumentálást később tettelegesség követte, mely alkalommal Zeng György pásztorársának, Miloi Gligornak fejét és néhány bordáját betörte. A súlyosan sérült Miloit a városi kórházba, a tettest pedig a rendőrségre szállították.

— **Elfogott fegyencz.** Koholusz Gusztáv gép lakatos 10 évi feyházra volt itélve s abból 9 évet és 4 hónapot le is ült a mitroviczi feyházban. A múlt héten megszökött és városunkban kereset menedék helyet. De veszter, mert Body rendőr őrmester lefűlelte. A mitroviczi feyház kiküldöttei tegnap már el is vitték.

— **Talált hordó.** A héten az Ujfalvi úton egy 14 literes telt hordó találtott. Hihetőség valamely vidéki ember kocsijáról esett le.

Apró történetek.

I.

Nem férfi.

Az egyik jőnevű, . . . i ügyvédhez erős növést, csinos, érdekes arcu menyecske toppant be. Röviden, de velősen beszélt:

— Válni akarok . . .

— Miért?

— Mert nem férfi.

— Ezt ki kellene fejteni, különben a keresetet visszautasítja a bíróság.

— Hogyan fajtsem ki? Nem elég, ha azt mondom, hogy nem férfi.

— Meg kell magyarázni a keresetben a panasz indokát.

— Meg kell magyarázni? — szölt gunyosan az asszonyka és heves kézműveléssel magyarázta, mit ért azalatt, hogy a férje nem férfi.

— Nem férfi, mert mikor azt hittem, hogy kezem emel rám, megver, földre tipor, rámtapos, akkor meghunyászkodva állott meg előttem és sirva kért, hogy ne hagyjam el, majd hizelegve fülembe sugta, hogy felejt, megbocsát . . . Irtozáttal fordultam el tőle. No, mondja, ügyvéd ur, ugy-e az ilyen ember nem férfi?

— Különben milyen ember a „kedves” férje.

— Igazán nagyon kedves ember, szellemes, művelt, nyelveket tud, de meghunyászkodó kutya és nekem nem kell . . .

Az ügyvéd nem írta meg a válókeresetet. Azt mond a:

— Ebben az esetben csak a férjnek volna joga válókeresetet beadni. De ha ő hallgat, akkor nagysádnak is hallgatnia kell.

Az asszony most már kacagott.

— Nekem nem kell az a gyáva . . .

Keztyűjét fölhuzta vékony fehér gecsekéjére és izgatottan legyezte arcát. Az ügyvéd vigasztalta:

— Nagysád, ma már nincsenek Lohengrinek, de — bocsánatot kérek — Penelope sem terem már minden bokorban.

II.

A próba.

Él . . . én egy ur, aki Európa legeladósodottabb polgárai közé tartozik. Minden újjan drágakövű gyűrűt ragyog, mellényéről is nehéz aranylánc csüng alá, de a végrehajtók mégis hiába fáradoznak lakásán, nincs ott mit foglalni. A rajtaválót pedig nem foglalhatják le.

A . . . i ügyvédi kar egyszer és mindenkorra lemondott róla, hogy ezen az uron valaha csak egy huncut fillér perkoltséget is bevehessen.

A napokban egy fogas eszű fiskális állított be az illető közadósához egy igen kedves társasággal. A társaság tagjai voltak: a végrehajtó, a becstűs, a diurnista.

A köadós sajnálkozását fejezte ki, hogy nem ültethette le a társaságot.

— De — ugymond — nincs cserepes tanyám, se gulyám, se szűrőm.

— Nincs semmije? — kérde az ügyvéd és tekintete odatéved a közadós aranyláncára, melyet nem foglalhat le, mivel a mellényén van.

Az ügyvéd most kinyitotta a szekrényt. Egy ruha volt benne.

— A 12 éves fiamé — szölt nyugodtan a közadós.

— Nem hiszem — felelte az ügyvéd.

— Szemmel is látható, hogy gyermekruha, — replikázott a közadós.

— Nincs ráirva, hogy gyermekruha.

Fölpróbáljam? Mert én fölpróbálom, ha nem hiszi ügyvéd ur, hogy szegény kisfiamnak ez az egyetlen ruhája.

— Próbálja föl, — unszolta az ügyvéd.

A közadós hamarosan lehányta a kabátját és a mellényt, hogy a próba által megmentse kis fia ruháját a végrehajtástól.

De alig húzta le a mellényét, a ügyvéd intett a végrehajtónak:

— Most már lefoglalhatja az aranyórát és láncot, mert a törvény nevében a lakásban található minden ékszer lefoglalható.

A közadós hirtelen magára akarta kapni mellényét, de ekkorra már lefoglalták.

Különfélék.

— **A szakáll és a mikrobák.** Hajdan hagyományos szokás volt, hogy az orvosok nem viseltek szakállt. Legfeljebb a rövidre nyírott pofaszakállt tűrték meg. Tudjuk, hogy az utóbbi időben minden testület vissza-követelte a szakáll jogát: a kocsiok bajusz eresztettek és a tisztikar egészen megnövesztette a bajuszt és viselhet szakállt is. Az orvosok s az ügyvédek se viselnek többé hivatásszerű, simára borotvált arcot. Már pedig mégis úgy látszik, hogy az orvosnak vagy legalább is a sebésznek, hivatás szempontjából, nincsen igazuk.

A szakáll egész sereg mikrobának támogatója lehet, mert bármely alkalommal veszedelmes por alakjában hagyhatja el fészékét, hogy rászálljon a mütét alá került sebre, miáltal megakadályozhatja a különben biztos gyógyulást. Hubener boroszlói orvos azt állította például, hogy több szakállas kollegáján tett kísérletezése meggyőzte őt arról, hogy harcukon a szakáll fészektől szolgál a legveszedelmesebb mikrobáknak. Miért is Hubener orvos egyszerűen megkivánja a sebészektől azt, hogy áldozzák fel szakállukat az antiseptikum oltárára. Lehetséges, hogy oly radikális és áldozatot kívánó módhoz való folyamodás nélkül elégséges lenne valamely antiseptikus vízzel való lemosás is. De talán a betegeknek se volna olyan korlátlan bizalmuk, ha a veszélyt ismernék. Akkor pedig mindenesetre szükséges lenne, hogy a sebészek, a papok és a színészek példájára, csakis simára borotvált arcot mutassanak megoperálandó betegeiknek.

— **Amerikai írói tiszteltdíjak.** Az újságolvasók bizonyára tudják, hogy a híres sarkutazó Fridjon Nansen „Hó és jég között” című művéért egy angol könyvkiadótól 200.000 marka honoráriumot vett föl, sőt egy londoni laptól egyetlen sürgönyért 50.000 dollárt és egy cikkkért 20.000 dollárt kapott. Ezeknek a tiszteltdíjaknak az a következménye, hogy majd

